

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Deres ref.: 201101755-/KJJ
Vår ref.: pcl
Dato: 20.09.2011

Samhandlingsreformen – forslag til forskriftsendringer og nye forskrifter som følge av Prop. 91 L (2010-2011) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester

Norsk Manuellterapeutforening (NMF) viser til brev av 4.7.2011 og takker for invitasjonen til å avgi høringsuttalelse.

Høringsnotatet inneholder en lang rekke forslag til nye forskrifter og endringer i eksisterende. Norsk Manuellterapeutforening har merknader til følgende forslag og kapitler:

1. Forslag til forskrift om vederlag for kommunal legehjelp og fysikalsk behandling (kapittel 6.4 og 13.6 i høringsnotatet).
2. Nærmere om profesjonsnøytralitet – diverse forskriftsjusteringer som vil bli foretatt (kapittel 11.1).
3. Forskrift om oppjustering av driftsavtalehjemler for fysioterapeuter (kapittel 11.2 og 13.10).

1. Forslag til forskrift om vederlag for kommunal legehjelp og fysikalsk behandling

NMF støtter forslaget om å erstatte 'helsetjeneste' med begrepet «helse- og omsorgstjeneste» og å erstatte henvisningen til den opphevede folketrygdloven av 1966 § 2-5, til folketrygdloven §§ 5-4 og 5-8.

I §1, 2. avsnitt foreslår NMF å erstatte 'Den norske lægeforening, respektive Norske Fysioterapeuters Forbund' med «relevante fagorganisasjoner», slik at avsnittet lyder:

Vederlaget skal i det enkelte tilfelle svare til forskjellen mellom den honorarsats som til enhver tid gjelder etter avtale mellom staten og relevante fagorganisasjoner, og folketrygdens refusjonssats.

Begrunnelse: Forslaget stiller staten friere når det gjelder hvem det skal inngås avtaler om honorarsatser med. Navnet «Norske Fysioterapeuters Forbund» eksisterer heller ikke lenger, da det stammer fra en tid da det bare fantes en fagorganisasjon for fysioterapeuter og manuellterapeuter.

2. Nærmere om profesjonsnøytralitet – diverse forskriftsjusteringer som vil bli foretatt

Høringsnotatet hevder at den nye loven om kommunale helse- og omsorgstjenester er

profesjonsnøytral. Norsk Manuellterapeutforening viser til vår høringsuttalelse av 18.1.2011 der vi bl.a. påpekte uheldige konsekvenser av at den nye loven *ikke* er profesjonsnøytral når det gjelder kommunens ansvar for «utredning, diagnostisering og behandling» (§3-2, pkt. 4 i loven).

Stortinget vedtok i 2005 en pasientrettighetsreform som ga pasienter direkte adgang til manuellterapitjenesten. Manuellterapeuter fikk dermed en portvaktrolle i helsetjenesten slik som legene. Denne reformen er imidlertid, i motsetning til fastlegereformen, svakt implementert i lov- og regelverket. Dette har medvirket til at reformen er tatt lite i bruk og intensjonen med reformen, raskere diagnostikk og behandling for muskel- og skjelettpasienter, er dermed ikke oppnådd fullt ut.

NMF merker seg at departementet i høringsnotatet legger opp til en evaluering av den nye loven når det gjelder virkningene profesjonsnøytralitet. Vi vil i den forbindelse be departementet vurdere forskriftsregulering av manuellterapitjenesten, slik at intensjonen i Stortingets vedtak fra 2005 kan bli ivarettatt.

3. Forskrift om oppjustering av driftsavtalehjemler for fysioterapeuter

NMF påpekte i uttalelser til statsbudsjettene 2010 og 2011 faren for kapasitetsreduksjon i det offentlige manuellterapitilbudet som følge av omleggingen av finansieringsordningen. Vi forstår høringsnotatet dit hen at departementet har lignende bekymring, og er glade for at man nå søker å bøte på dette.

Foreningen støtter departementets utgangspunkt på side 103, 1. avsnitt, der det bl.a. heter at

(...) det (...) er viktig å bidra til at man kommer tilbake til slik ordningen i utgangspunktet var tiltenkt i 1984, nemlig at driftsavtalehjemmelens størrelse er lik praksisomfanget.

Å bringe samsvar mellom driftsavtale og praksisomfang burde være en selvfølgelighet. Slik det er i dag kan kommunene spekulere i at terapeutene arbeider uten kostnader for kommunen en del av arbeidstiden. En justering av avtalene slik at de blir i samsvar med praksisomfanget, vil også bidra til at det offentlige helsetjenestetilbudet til pasientene opprettholdes.

Fordi ny kommunal helse- og omsorgstjenestelov skal tre i kraft på samme tidspunkt som ny forskrift, beskriver ikke departementet gjeldende rett (kap. 11.2.3) . Det kan likevel være nyttig å gjennomgå gjeldende rett, slik at ny forskrift ikke gir en utilsiktet endring i rettstilstand og -praksis. NMF er av den oppfatning at *oppjustering av eksisterende driftsavtaler* ikke krever forutgående utlysning og søknadsprosess. Dette følger både av ordlyden i kommunehelsetjenestelovens § 4-2, hvor det klart heter at hvis en kommune

«ønsker en ny privatpraktiserende fysioterapeut»

skal det kunngjøres at interesserte skal melde seg.

Denne konklusjonen følger videre av lovens forarbeider. Av Ot.prp. nr. 66 (1981-82) går det under pkt. 3.3.3 fram at de som har avtale med kommunen skal få utbetalt driftstilskudd fra kommunen. Dette tilskuddet skulle opprinnelig inndeles i klasser. Driftstilskuddet er behandlet i pkt. 3.3.3.1. Her heter det at kommunen må ha avgjørende innflytelse på lokalisering av ny praksis og omfang av kurativ tjeneste. Det heter om dette at

«Dette behøver ikke være nøyaktig fastlagt, men det må kunne gå frem av kommunens helseplan i hvert fall om det dreier seg om et halvt eller helt årsverk.»

Departementet foreslo at størrelsen på driftstilskuddet ble inndelt i forskjellige klasser avhengig av praksisens omfang, standard og geografiske forhold. Det heter om dette i proposisjonen:

«Størrelsen på driftstilskott innen de fastlagte klasser må avgjøres gjennom sentrale forhandlinger. Dermed oppnås en samordning av forhandlinger om utvikling i henholdsvis driftstilskott og stykkprisene. I den enkelte kommune må det forhandles om i hvilken klasse den enkelte praksis skal plasseres. Dersom den privatpraktiserende senere ønsker å endre praksis, slik at det betinger endring i klasseplassering, må dette tas opp med kommunene.»

Noen klasseplassering ble ikke gjennomført i praksis, men det vesentlige her er at proposisjonen slår fast at dersom det er aktuelt med endring av praksisens omfang etter avtaleinngåelse, måtte det tas opp med kommunen. En konsekvens av dette er at hvis for eksempel en manuellterapeut med 50% driftstilskudd ønsker å utvide dette til for eksempel til 100% fordi arbeidsomfanget øker, kan dette gjøres hvis det oppnås enighet mellom kommunen og den aktuelle terapeuten. I slike tilfeller er det m.a.o. forutsatt at det ikke er nødvendig med utlysning og konkurranse om en ny hjemmel.

ASA 4313 og eventuelt andre dokumenter må fortolkes på bakgrunn av lovens ordlyd og forarbeidene, idet avtalepartene ikke kan inngå avtaler som strider mot lovens bestemmelser.

At lovverket har vært forstått på denne måten, understrekes bl.a. ved at KS og NFF i 2000 avtalte en oppjustering for alle fysioterapeuter med deltidsavtaler inngått før 1998 til reelt dokumentert praksisvolum de tre siste årene. Denne oppgraderingen ble gjeldende for alle kommuner, unntatt Oslo. Da disse oppjusteringene ble gjort, skjedde det uten forutgående utlysning og søknadsprosess.

I høringsnotatet skriver departementet at forskriften som er tenkt gjeldende fra 1.1.2012 ikke innebærer

«(...) at kommunene kan oppjustere driftsavtalehjemler uten en forsvarlig saksbehandling. Forskriften vil kun gi kommunen anledning til å foreta en intern utlysning. Kravet til forsvarlig saksbehandling er særlig aktuelt dersom flere fysioterapeuter i kommunen ønsker å få oppjustert sin driftsavtalehjemmel. I sin vurdering må kommunen foreta en konkret avveining av hvilken fysioterapeut som er den best kvalifiserte sett hen til utlysningsteksten og kommunens behov».

Ved at kommunene nå skal kunne velge å utlyse en oppjustering av en driftsavtale blant samtlige terapeuter i kommunen, svekkes den enkelte terapeuts rettigheter vis a vis kommunen i forhold til tidligere.

Som nevnt ovenfor er det en sentral forutsetning at driftstilskuddenes størrelse skal samsvare med det arbeidet terapeutene utfører i den kommunale helsetjenesten. Hvis man inviterer andre til å gå inn i oppjusteringen av et driftskudd gjennom intern utlysning, betyr det at fortsatt vil være et misforhold mellom driftstilskuddene og arbeidsinnsatsen til de terapeutene som har avtaler med kommunen.

I det vi viser til at det er et mål med den nye forskriften å bringe samsvar mellom driftsavtalenes størrelse og praksisomfanget, ber NMF om at det tas inn en bestemmelse at terapeuter med reduserte driftsavtaler kan kreve oppjustert driftsavtale slik at den samsvarer med praksisomfanget. For å fastsette hva som er «praksisomfanget» kan det være hensiktsmessig å bruke samme beregningsmåte som i 2000, nemlig gjennomsnittet av de siste tre år. Terapeuter som gjennom omleggingen av finansieringsordningen har vært tvunget til å supplere sin

kommunale virksomhet med helprivat praksis, skal kunne ta med slik relevant praksis i beregningsgrunnlaget.

Vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter Chr. Lehne', with a stylized, cursive script.

NORSK MANUELLTERAPEUTFORENING
Peter Chr. Lehne, leder